

نویسنده از اینکه درباره موضوع فوق قلمفرسایی کند تا حدی تردید و یا
 اگر او رجوع کرده صحت و سقم استنتاجات خود را بسنجد. لکن اگر توجه
 شود که این مطالب را محقق سیاحی بخواهدش موزه داران چند موزه مردم شناسی
 برپاره کاغذی قلم انداز برشته تحریر کشیده آنوقت ممکن است چندان ایرادی
 بر او وارد نباشد.

نوشته: پروفیسور گوینتین استاد دانشگاه بیرمنگام انگلستان

ترجمه: ا. ح. پ

ارتباط عرف و قانون بامبحث مردم شناسی

نویسنده از اینکه درباره موضوع فوق قلمفرسایی کند تا حدی تردید و یا
 اگر او رجوع کرده صحت و سقم استنتاجات خود را بسنجد. لکن اگر توجه
 شود که این مطالب را محقق سیاحی بخواهدش موزه داران چند موزه مردم شناسی
 برپاره کاغذی قلم انداز برشته تحریر کشیده آنوقت ممکن است چندان ایرادی
 بر او وارد نباشد.

از آن زمان که قانون در انگلستان از نظر فلسفی مورد مطالعه قرار گرفته
 موضوع نژادشناسی و یا چیزیکه امروزه بنام مردم شناسی مشهور گشته هیچگاه
 از نظر نویسندگان انگلیسی دور نبوده است. به این مسئله نیز باید توجه داشت
 که از قرون متصادی نظر حقوق دانان انگلستان منحصرأ جنبه عملی داشته یا لا اقل
 از لحاظ اساسی متکی بر واقعیات و نفس عمل بوده است. در قرن هجدهم یعنی
 خیلی پیش از آنکه مکتب مطالعه تاریخ ملل در اروپا بوجود آید و یا مطالعه
 طبیعیات بر اثر انتشار کتاب اصل الانواع «داروین» متداول شود یکی از نویسندگان
 بزرگ علم الاجتماع بنام «بلاکستون» در استنباط اصول و مبادی اجتماعی از
 اهمیت عرف و عقاید و رسوم نیاکانی غافل نبوده است. این دانشمند بزرگ
 يك رسم خاص انگلیسی را توضیح میدهد که زمانی در بعضی از نقاط انگلستان
 رائج بوده و بموجب این رسم خاص املاك موروثی به فرزند کهنتر میرسیده

و فرزندانش را بر آن حقی نبوده و طبق گفته «فادر دو هالده» عین این رسم در میان قوم تاتار نیز رواج داشته است .

ولکن کسیکه تفسیر قوانین را از نقطه نظر فوق مورد مطالعه و بررسی دقیق قرار داده و از این بابت سهم بسزائی ادا کرده «سرهنری مین» میباشد . کتابهای این محقق که تحت عناوین «قوانین باستانی» و «اجتماعات روستائی» و «تاریخ پیدایش اجتماعات» و «قوانین و آداب بدوی» برشته تحریر درآمده و هر یک در زمان خود از آثار کلاسیک بشمار میرفته هنوز دارای مطالبی خواندنی و هیجان انگیز است (کتاب «اجتماعات روستائی» در سال ۱۸۷۱ میلادی انتشار یافته است) . برخی از استنتاجات عمومی دانشمند مذکور در کتاب «قوانین باستانی» امروزه نیز مورد قبول میباشد و بهمین مناسبت باید وی را پدیدآورنده مبحث مردم شناسی امروزی بشمار آورد . اما از نظر قدرت ابتکار آثار دانشمندانی نظیر «وسترمارک» و «تایلر» و «فریزر» زائدالوصف میباشد . مطالعاتی که از انگلستان سرچشمه گرفت در سایر کشورهای اروپائی دنبال شد و مخصوصاً در آلمان «کولر» کار را بسر حد کمال رسانید . قوانین «هامورابی» و آداب و رسوم و قوانین ملل مختلف هندوستان و نوشته هائیکه نسبت به رسوم سیاه پوستان استرالیائی و سرخ پوستان آمریکائی تهیه شده بود و همچنین تاریخچه فقه اسلامی همگی در بوطه مطالعات این دانشمند مورد محک قرار گرفت . نتیجه مطالعات این دانشمند بود که مباحث کتاب «تفسیرات تاریخ قانون» نوشته «روسکوپوند» (چاپ ۱۹۲۳) را بوجود آورد . «روسکوپوند» در غور و بررسی قوانین خاص آمریکا و انگلستان که به عرف مشهور است تخصص کامل داشت .

«روسکوپوند» بدون تردید هدفی واقعی در پیش داشت . وی در جستجوی فرضیه ای بود که طبق آن قانون را در تشکیل اجتماعات بصورت عامل مؤثری جلوه گرسازد . علاقه او باین موضوع هرگز نظیر علاقه طلاب دارالعلوم نبود و باین امر مجدداً اشاره خواهد شد ولی در اینجا لازم است دو نکته خاطر نشان شود . اول آنکه مطالعه آداب و رسوم قومی باعث شد تا تحقیقات تخصصی در هر زمینه بعمل آید . رشته مردم شناسی خود بچند شعبه

تخصصی تقسیم شد بقسمیکه هر کس در يك شعبه تخصص مییافت نسبت به شعبه دیگر هیچگونه سررشته‌ای نداشت بعبارت دیگر هر چه این مبحث بیشتر توسعه یافت جنبه‌های تخصصی آن نیز بیشتر شد. نکته دوم آنکه تأثیر علم روان‌شناسی نیز در این مبحث خودنمایی کرد و این امر باعث شد که نسبت به مبادی عرف تفسیرات بدیع و جالبی بعمل آید. در این زمینه بیدرنگ نام نویسندگانی مانند «دبلیو. اچ. ریورز» و «دکتر مارت» و «اف. سی. بارتلت» از خاطر میگذرد. هر چند هنوز خیلی مانده تا روان‌شناسی واقعاً يك علم مستقل شناخته شود و گرچه بسیاری از مفاهیم کلی این مبحث ضمن تبلیغات عوام پسندانه بصورت مبتدلی درآمده و عقل سلیم را بمخاطره میاندازد ولی با همه این احوال ملاحظه میشود که کلیه حقوق دانان و کسانی که بامسائل اجتماعی سروکار دارند در همه جا تحت تأثیر این مبحث جدید قرار گرفته‌اند. در اینجا لازم است از يك مسئله آگاه شد و آن اینکه هر گونه مطالعاتی را عنوان روان‌شناسی دادن ادعائی نابجا و دور از حقیقت میباشد زیرا اغلب آنچه را مطالعه روان‌شناسی میخوانند در واقع جنبه کلی نداشته و بلکه جنبه فردی دارد و متضمن آمال و عقائد شخصی میباشد و حال آنکه ملاحظه میشود فرضاً در رشته بزه‌شناسی اخیراً در دانشگاه کیمبریج مطالعات ذی‌قیمتی بعمل آورده‌اند ولی سائر مطالعاتی که نسبت بمسائل اجتماعی بعمل آمده از این سنخ نمیباشد و به احتمال قوی هدف این مبحث جدید و مسائل مربوط بآن باید مورد تجدید نظر قرار گیرد. در این زمینه «لوی - اشتراوس» مردم‌شناس فرانسوی کتابی تألیف کرده که از نظر انتقادی بسیار عالی بوده و بعقیده نویسنده باید مبدأ و منشأ هر گونه پیشرفت جدید در زمینه این رشته از مطالعات بشمار آید.

قطع نظر از جنبه فلسفی و باتوجه به نیازمندیهای واقعی دلائل خاصی در دست است که نشان میدهد مطالعه مردم‌شناسی به معنای بسیط کلمه همواره مورد علاقه حقوق دانان انگلیسی بوده است.

(الف) یکی از عالیترین دادگاههای انگلستان دائماً مشغول اجرای عدالت درباره افراد بدوی‌ترین اجتماعات بشری میباشد.

يك دادگاه اختصاصی که مقرآن در لندن است و تعداد قضات آن معادل

تعداد قضاتی است که معمولاً در مجلس لردان انگلستان برای حل و فصل امور قضائی تشکیل جلسه میدهند دعاوی اقوام و ملل مختلف تابع حکومت سلطنتی انگلستان را مورد رسیدگی قرار میدهند. جوامع و ملل مختلف مذکور در نقاط مختلف جهان و خصوصاً در قاره آفریقا پراکنده میباشند و ناچار از نقطه نظر مردم شناسی از بدوی ترین اقوام جهان بشمار میروند.

من باب مثل هنگامیکه بین یکی از این اقوام طبق آداب و رسوم مذهبی قتلی بوقوع میپیوندد و پرونده امر برای فرجام به لندن ارجاع میشود از نظر حقوق دانانیکه با علوم مردم شناسی آشنائی دارند آن عوامل عجیب و غریبی که موجبات این قتل را فراهم آورده بهتر قابل درک و استنباط میباشد.

(ب) آنان که با وضع قوانین سروکار دارند و می خواهند قانون را وسیله مؤثری در اجرای عدالت اجتماعی قرار دهند چنانچه از امکانات موجود استفاده کرده اجتماعات بشری را با بصیرت علمی مطالعه کنند در انجام مقصود موفقیت بیشتری نصیبشان خواهد شد. مباحثی که در باره وضع حکومت سلطنتی انگلستان در قرن بیستم گاه بگاه در مطبوعات مشهور بچشم میخورد با اینگونه بصیرت علمی بوجود آمده و از اینرو ارزش آنها از ارزش مباحث زودگذر سیاسی بمراتب بیشتر است. در جای دیگر ملاحظه میکنیم چنانچه گزارش کمیسیون مشهور «ولفندن» در باره آزادی روابط جنسی باجنس موافق که يك مسئله مهم اجتماعی است مبنی بر مطالعات اساسی می بود و با بصیرت لازم تهیه شده بود بیشتر مورد قبول قرار میگرفت.

(ج) یکی از دقیق ترین مسائل مبتلی به امروزی ما اینست که ملل عقب افتاده و یا بهتر بگوئیم ملل بدوی میخواهند با اصطلاح خود برخورد آقائی کنند و از کلیه مزایای علم و صنعت که خصیصه این قرن است برخوردار شوند و بطور خلاصه میخواهند از قید عهد حجر خود را رها کرده پا به عصرا تم بگذارند. آنان که نیت خیر دارند تشخیص میدهند که باید این عهد نوین را بطریقی با عهد کهن پیوند داد. امکان ندارد که راه و روش قدیمی و آداب و رسوم ایللیاتی را یکباره بدور افکنده راه و رسم نوین را فرضاً بانصب يك آتن تلویزیون اختیار کنند. یکی از وکلای مستعمراتی پارلمان فرانسه برای اخذ رأی از موکلین خود به آفریقا

رفت ولی متأسفانه توفیق نیافت به کشور خود برگردد زیرا طبق آئین قبیله آدمخواران او را محکوم کرده با تشریفات خاص به دیگ انداختند . استادان هوشمند شاگردان خود را ترغیب میکنند تا با مطالعه مردم شناسی خود و فرار ملت خود را رهائی بخشند ولی تاکنون از این عمل چندان نتیجه‌ای نگرفته‌اند . شاگردان می‌خواهند گذشته را فراموش کرده و پایه آینده را بنا نهند ولی متأسفانه قانون دارای چنان قدرت سحرآمیزی نیست که وسائل این کار را فراهم کند .

شهر قزوین بنحوی که حدائقه مستوفی قزوینی میگوید در قدیم به حساب (نعمور) یعنی قلعه محافظت بود ...

شهریاران گمنام اشاره می‌نمایند قزوین که در زبان ساسانیان لشکر گامی بوده در زمان ساسانیان ...

این لوحی در زمان دوره اشکانی ...

۵۰۰ ...

شکوه‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مطالعات علمی ...

و اینک ...

مکتب ...

لوحی ...

بوده و کسروی تبریزی هم اشاره می‌نماید که طبری و آذربایجان ...

که ...

لوحی ...

با ...

که ...

